

ME

PUHUMME

TEOIN

**TAITEEN JA KULTTUURIN MERKITYS
RASISMINVASTAISISSA TYÖSSÄ
4.6.2026**

TOIMIRASISMIAVASTAAN.FI

AGENDA

- **Valtioneuvoston videotervehdys**

Tiede- ja kulttuuriministeri Mari-Leena Talvitie

- **Mitä saamme, kun valitsemme antirasismia?**

Rosa Meriläinen, Kulta ry

- **Yhdessä enemmän – antirasistinen yhteistyö taiteen ja kulttuurin alalla**

Maija Lummepuro, OKM, Taide, kulttuuri ja moninainen Suomi -toimenpideohjelma

Anna Sidorova, Taide- ja kulttuurivirasto, Kulttuurinen moninaisuus/ antirasistinen verkosto

Keskustelun vetää Rosa Meriläinen

- **Taide ja kulttuuri antirasismia työkaluina**

Anna Litewka-Anttolainen, projektipäällikkö, Oulu 2026

Arlene Tucker, projektikoordinaattori, Kaikkien Oulu -hanke

- **Varjoista valoon – romaninuorten ääni ja taiteen voima rasisminvastaisessa työssä**

Henry Lindgren, suunnittelija, Lupa- ja valvontavirasto

- **Moninainen kirjallisuus ja rasisminvastainen työ – POC-lukupiiri kertoo toiminnastaan**

Aracelis Correa ja Téri Zambrano, POC-lukupiiri

*Tilaisuuden järjestävät valtioneuvoston kanslia ja valtion kestävän kehityksen yhtiö Motiva Oy,
joka toimii Me puhumme teoin -kampanjan koordinaattorina.*

Tilaisuuden tallenne ja materiaalit toimitetaan kaikille ilmoittautuneille sähköpostilla.



MITÄ SAAMME, KUN VALITSEMME ANTIRASISMIN?

ROSA MERILÄINEN, KULTA RY

Mitä saamme, kun valitsemme antirasismiin?

1. Voitamme pelon ja vihan, jotka rajoittavat kaikkien elämää.
2. Opimme uutta itsestämme ja toisistamme, kun kasvamme kohti maailmankansalaisuutta. Tätä se sivistys tarkoittaa.
3. Demokratia ja turvallisuus vaativat kansalaisyhteiskuntaa, jossa ihmiset kokevat yhteenkuuluvuutta ja osallisuutta. Se ei onnistu mitenkään muuten, kuin yhteisten kokemusten kautta, joissa kaikki tulevat nähdyksi ja kuulluksi.



YHDESSÄ ENEMMÄN – ANTIRASISTINEN YHTEISTYÖ TAITEEN JA KULTTUURIN ALALLA

MAIJA LUMMEPURO, OKM, TAIDE, KULTTUURI JA MONINAINEN SUOMI –
TOIMENPIDEOHJELMA

ANNA SIDOROVA, TAIDE- JA KULTTUURIVIRASTO, KULTTUURINEN
MONINAISUUS/ ANTIRASISTINEN VERKOSTO

KESKUSTELUN VETÄÄ ROSA MERILÄINEN



OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

Yhdessä enemmän – antirasistinen yhteistyö taiteen ja kulttuurin alalla

Webinaari: Taiteen ja kulttuurin merkitys rasisminvastaisessa työssä 4.6.2026

Kulttuuriasiainneuvos Maija Lummepuro, Kulttuuri- ja taidepolitiikan osasto,
OKM

Taideasiantuntija Anna Sidorova, Taiteen ja kulttuurin verkostot -osasto, KUVI

Esityksen sisältö

1. Taide, kulttuuri ja moninainen Suomi -toimenpideohjelma,
Maija Lummepuro, OKM
2. Kulttuurinen moninaisuus / antirasistinen verkosto,
Anna Sidorova, KUVI

Yhdessä enemmän – antirasistinen yhteistyö taiteen ja kulttuurin alalla

OHJELMAT JA SITOUMUKSET

- Taide, kulttuuri ja moninainen Suomi –toimenpideohjelma
- OKM:n rasisminvastainen sitoumus yhdenvertaisuuden edistämiseksi – Me puhumme teoin kampanja
- Kulttuuripoliittinen selonteko ja toimeenpanosuunnitelma

KÄYTÄNNÖN TYÖKALUJA

- Tulos- ja tavoiteohjaus
- Kansalliset dialogit
- Dialogikortit. Kulttuurisen moninaisuuden ja kestävän kehityksen työkalu
- Antirasistinen verkosto taiteen ja kulttuurin alalla



OPETUS- JA
KULTTUURIMINISTERIÖ

Taide, kulttuuri ja moninainen Suomi

Opetus- ja kulttuuriministeriön
toimenpideohjelma moninaisuuden
edistämiseksi taiteen ja kulttuurin alalla

Taide, kulttuuri ja moninainen Suomi

Opetus- ja kulttuuriministeriön toimenpideohjelma
moninaisuuden edistämiseksi taiteen ja kulttuurin alalla

Opetus- ja kulttuuriministeriö

- **Rakenteiden kehittäminen:** virastojen ja kansallisten taidelaitosten tulos- ja tavoiteohjaus ja seuranta osana vastuullisuustyötä
- **Oman henkilöstön kehittäminen:** dialogikeskustelut yhdenvertaisuudesta ja moninaisuudesta ministeriön henkilöstölle; 7 dialogia vuonna 2025 ja 3 dialogia keväällä 2026
- **Yhteistyö kuntien kanssa:** valtakunnallinen Moninaisuus kuntien taide- ja kulttuuritoiminnan lähtökohtana 2025 -hanke (Kulttuuria kaikille -palvelu) vahvisti kuntien moninaisuusosaamista tärkeässä työssä alueilla
- **Yhteistyö toimijakentän kanssa:** #StopHatredNow-festivaalin instituutiopäivä
- **Kansainvälinen yhteistyö:** Nordic Diversity Connections in Arts and Culture -seminaari Oulussa lokakuussa 2025
- **Tietoperustan vahvistaminen:** Moninaisuusraportti 2025 (Cupore, Kulttuuripolitiikan tutkimuskeskus) valmistuu 2026 aikana

Taide- ja kulttuurivirasto

- **Henkilöstön koulutus ja rakenteiden kehittäminen:** moninaisuus- ja antirasismikoulutukset 2023–2025 (Taike); THL:n antirasistisen työotteen kiihdyttämö (2025); BIPOC/Critical Friends -neuvoa-antavat ryhmät; vastuullisuuskysymykset osaksi yleisöavustusten hakemuslomaketta, yhdenvertaisuuden vahvistaminen valtionavustusuudistuksessa
- **Yhteistyö toimijakentän kanssa:** Kulttuurisen moninaisuuden ja kestävän kehityksen Dialogikortit -työkalu kulttuurialan organisaatioille (yli 560 tilaajaa), moninaisuusagenttien vetämät työpajat ja fasilitaattorikoulutukset; #StopHatredNow -yhteistyöalusta ja tapahtumaviikko
- **Taiteilijoiden tavoittaminen:** englanninkieliset infosessiot apurahoista ja avustuksista, viittomakielinen tulkkaus infoissa, Cultural Dialogues -keskustelut taiteilijoiden kanssa eri kielillä eri paikkakunnilla (yhteistyössä Cuporen ja GAPin kanssa)
- **Mediakasvatus:** yhdenvertaisuus läpileikkaavana teemana uusissa Kansallisissa mediakasvatuksen linjauksissa (OKM 2026:34), Suomen Safer Internet -hankkeen *404: Hate not found* -kampanja kokoaa yhteen vihapuheen ja rasismin vastaisia mediakasvatusmateriaaleja

Toimenpideohjelman toteuttamisesta kansallisissa taidelaitoksissa

KANSALLISET TAIDELAITOKSET

- **Kansallisteatteri**
- **Kansallisooppera ja -baletti**
- **Kansallisgalleria**

KÄYTÄNNÖN TOIMIA

- **moninaisuus on otettu osaksi henkilöstön osaamis- ja kehittämistyötä**
- **moninaisuudella on kasvava merkitys ohjelmisto- ja yleisötyössä**
- **saavutettavuutta kehitetään mm. selkokielen ja monikielisyyden avulla**

Taiteen ja kulttuurin alan antirasistinen ARVO-verkosto

ARVO-verkosto

kokoaa taide- ja kulttuurialan toimijoita edistämään antirasismia ja yhdenvertaisuutta

tarjoaa tilan yhteistyölle, vertaistuelle ja osaamisen vahvistamiselle

verkostoon ovat tervetulleita alan ammattilaiset, taide- ja kulttuurilaitosten työntekijät, järjestöjen edustajat sekä viranomaiset (esim. valtio ja kunnat).

Liity mukaan: <https://link.webropol.com/s/arvoverkosto>

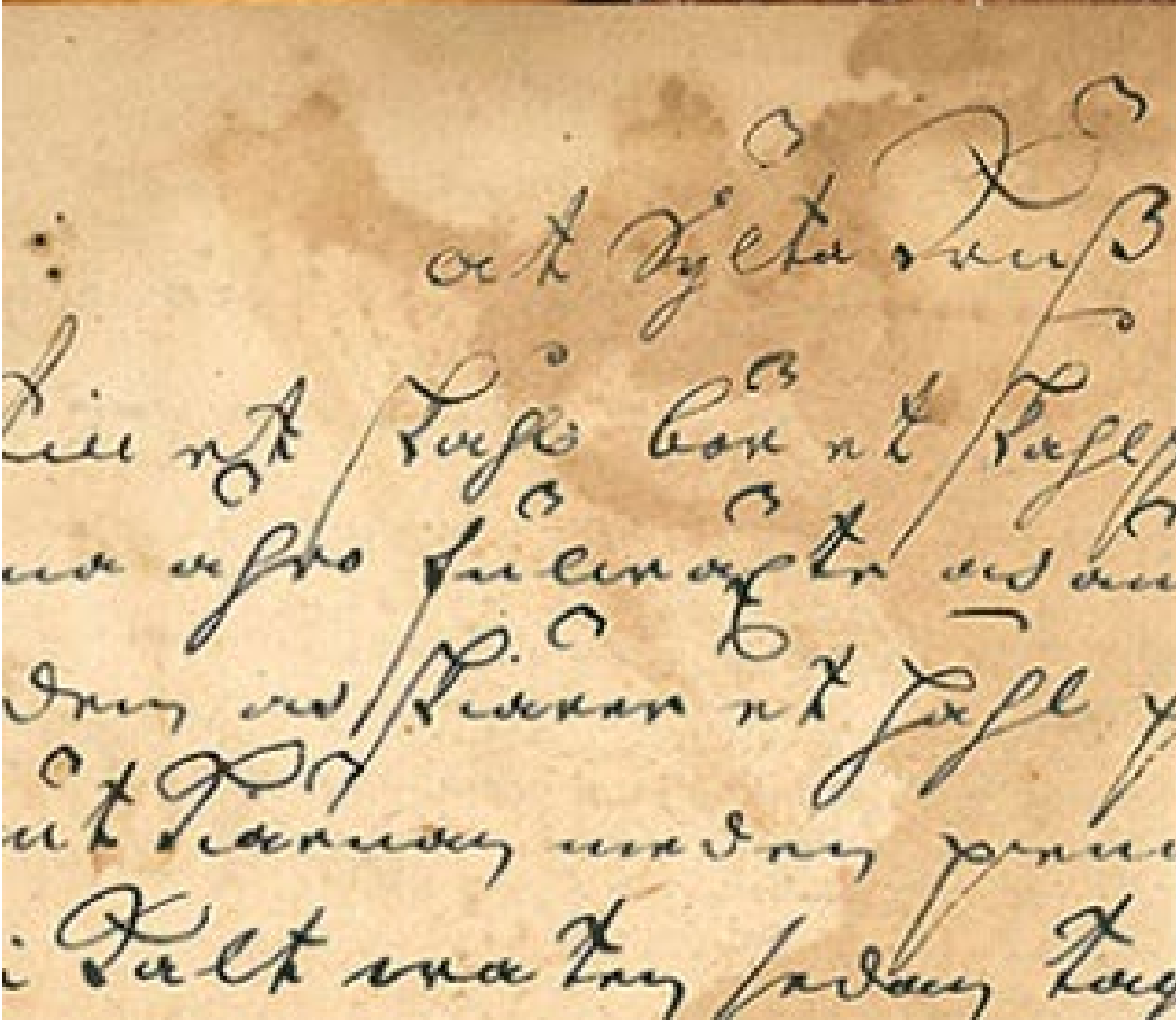
ARVO-verkostoa käynnistämässä

opetus- ja kulttuuriministeriö, Taide- ja kulttuurivirasto, Kulttuuria kaikille -palvelu, Oulun kaupunki / Kaikkien Oulu –hanke, Museovirasto, GAP

→ *nyt on hyvä hetki tulla mukaan rakentamaan sitä alusta asti*

→ ensimmäinen kokous on 10.6.2026 klo 14:00–16:00





Kiitos!

TAIDE JA KULTTUURI ANTIRASISMIN TYÖKALUINA

ANNA LITEWKA-ANTTOLAINEN, PROJEKTIPÄÄLLIKKÖ, OULU 2026

ARLENE TUCKER, PROJEKTIKOORDINAATTORI, KAIKKIEN OULU -HANKE

Taide ja kulttuuri antirasismien työkaluina

Anna Litewka-Anttolainen,
projektipäällikkö, Oulu 2026

Arlene Tucker, projektikoordinaattori,
Kaikkien Oulu -hanke



**Euroopan unionin
osarahoittama**





Oulu2026 Euroopan kulttuuri- pääkaupunki

**Yhdenvertainen Oulu2026 –hanke
Moninaisuuden edistäminen ja
vähemmistöryhmien osallisuuden
vahvistaminen Pohjois-Pohjanmaalla ja
Kainuussa**

- Rahoituslähde Euroopan sosiaalirahasto (ESR+)
- TL 4 Työllistävä, osaava ja osallistava Suomi
ET 4.3. Yhdenvertaiseen osallisuuteen
- Toteutusaika 1.4.2023–31.3.2025
- Toteutusalueena Oulu2026-alueen Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun kunnat



**Euroopan unionin
osarahoittama**



Hankkeen tavoitteet

1. **Kehittää kunnan ja kolmannen sektorin kyvykkyyttä** yhdenvertaisten kulttuuripalvelujen tuottamisessa
2. **Tunnistaa kulttuuripalvelujen katvealueita**, kartoittaa erilaisten ihmisten osallistumisen esteitä sekä **kehittää asukaslähtöisiä osallistavia metodeja** Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun alueilla.
3. **Tarjota työkaluja ja resursseja moninaisuuden edistämiseksi** sekä toteuttaa yhdessä kulttuurialan toimijoiden kanssa toimenpiteitä, joita on noussut esiin tarvekartoituksessa.
4. Varmistaa, että **Oulu2026-kulttuuriohjelma** ja sen tekijät edustavat **monimuotoisuutta**.
5. **Huomioida erityisesti vähemmistöt** ja saada heidät tuntemaan Oulu2026-kulttuuriohjelman suunnittelu ja toteutus omaksi, merkitykselliseksi asiakseen.



Euroopan unionin
osarahoittama

Yhteiskehittäminen

- Koulutukset ja työpajat
- Antirasismikoulutukset, moninaisuuskoulutukset, kulttuurinen omiminen – koulutus
- Koulutuksiin ja työpajoihin osallistui yli 2000 henkilöä – kuntien työntekijöitä ja kulttuuritoimijoita. Yhteensä 90 tilaisuutta, ja osallistujia oli 200 organisaatiosta.
- Miten rasismi ilmenee taide- ja kulttuurialalla?



**Euroopan unionin
osarahoittama**

Miten rasismi ilmenee taide- ja kulttuurialalla?

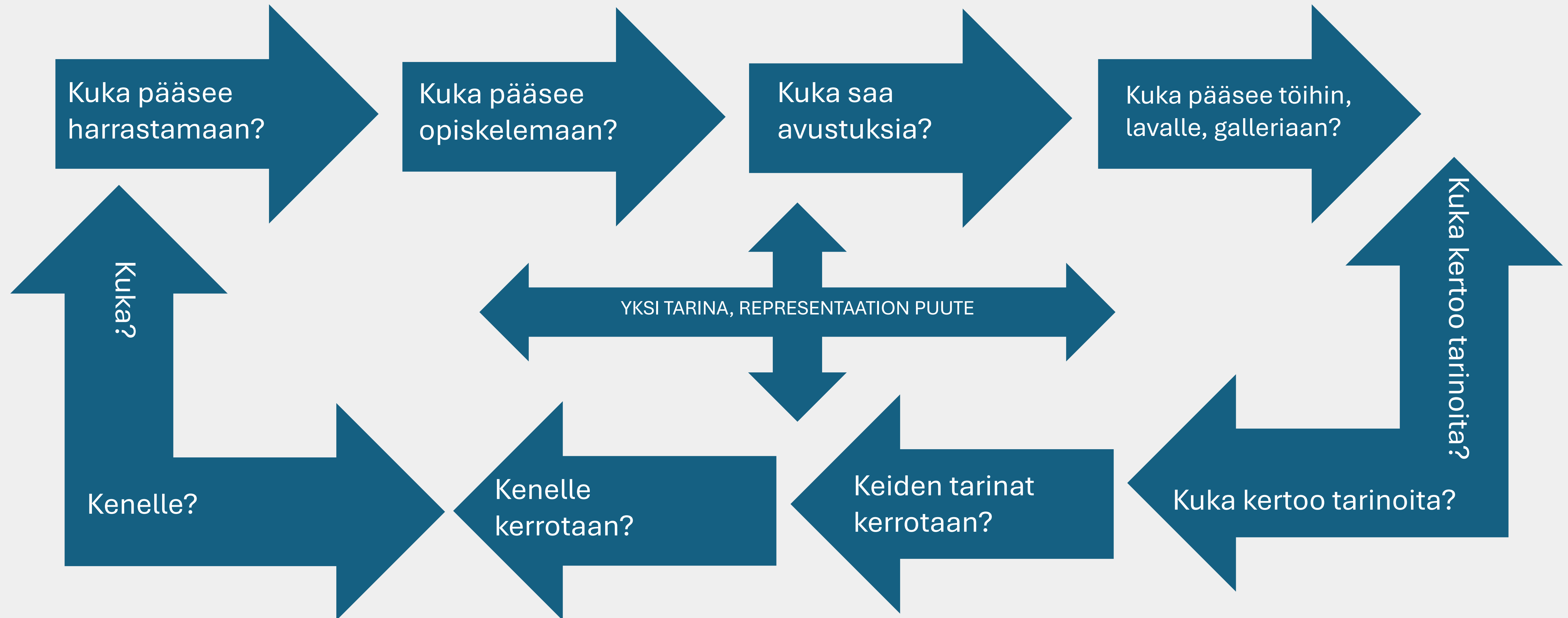
Rakenteellinen rasismi

- ”neutraali käytäntö”
- ulossulkeminen
- marginalisoituminen
- asenteet
- teot



Euroopan unionin
osarahoittama

Missä olet nyt?





Euroopan unionin
osarahoittama



Oulu
2026

Teot!

Oulu2026 toiminnallinen yhdenvertaisuussuunnitelma

- Turvallisemmat tilat
- Erityisryhmille suunnattuja eri osallistumisratkaisuja voivat olla eristäviä ja syrjiviä – Huolehditaan, että toimenpiteet ja ratkaisut ovat inklusiivisia ja moninaisuutta kunnioittavia.
- Säätöön oman tuotannon sisällöt edistävät moninaisuutta sekä teemojen että tekijöiden osalta.
- Vältämme vähemmistöihin tai sukupuoleen liittyvien ennakoluulojen ja stereotyyppien sekä kulttuurisen omimisen vahvistamista. Säätöillä on oikeus peruuttaa ohjelman jos sen sisältö tai tekijät loukkaavat ihmisoikeuksia
- Moninaisuuden varmistamiseksi voidaan käyttää esim. positiivisen erityiskohtelun periaatetta tai moninaisuutta edistäviä avoimia hakuja
- Vapaaehtoistehtävien suunnittelussa tiedostamme marginalisoitujen ryhmien syrjintäkokemuksia ja haavoittuvaa asemaa yhteiskunnassa. Vapaaehtoisohjelmasta välittyy moninainen ja kaikki mukaan kutsuva kuva.
- Saamelainen omistajuus ja tekijyys keskiössä
- Kulttuuriohjelmassa vältämme vähemmistöihin tai sukupuoleen liittyvien ennakoluulojen ja stereotyyppien sekä kulttuurisen omimisen vahvistamista.
- Moninaisuus Oulu2026:n viestinnässä ei ole pelkästään markkinointityökalu. Viestintä tukee Oulu2026:n kulttuuriohjelman moninaisuuden tavoittamista ja edistämistä.

Kulttuuripalveluiden moninaisuuden edistämisen opas

1. Käsitteet



2. Lainsäädäntö



3. Yhdenvertaisuuden edistäminen kulttuuripalveluissa



4. Yhdenvertaisuuden arviointi



5. Osallisuus



6. Turvallisemman tilan periaatteet



7. Autismiystävällisyys kulttuuripalveluissa



8. Kulttuuritapahtumien ja viestinnän saavutettavuus -tarkistuslista



9. Onnistuneet esimerkit



10. Kaikkien elävä kulttuuriperintö -työpajat



11. Työpajat kouluissa



12. Me olemme kulttuuria -ideatyöpajat



13. Pro gradu: kulttuurin asenteellisen saavutettavuus



14. Yhdenvertaisuus ja moninaisuus Euroopan kulttuuripääkaupungin prosessissa



15. Ladattavat tiedostot ja hyödylliset linkit



**Euroopan unionin
osarahoittama**

Kaikkien Oulu hankkeen tavoitteet

- 1) Vähentää syrjintätapauksia ja rasistista väkivaltaa sekä lisätä yhteiskunnan jäsenten ymmärrystä rasismien esiintymisestä
- 2) Parantaa rasismia kokeneiden ja rodullistettujen oululaisten hyvinvointia ja osallisuuden kokemuksia
- 3) Synnyttää julkista keskustelua rasismien näkyvistä ja piilevistä muodoista sekä arkipäivän käytännöistä
- 4) Lisätä Oulun kaupungilla työskentelevien ammattilaisten osaamista tunnistaa ja puuttua rasismiin sen eri muodoissa
- 5) Luoda rasisminvastaisen tiedolla johtamisen monistettava paikallistason toimintamalli



Sä kuulut tänne - antirasismikampanja 15-29v

- Sä kuulut tänne -taidetyöpaja
- Sä kuulut tänne -seikkailut
- Mitä mieltä oot?
- Mitä olisin tarvinnut -laatikko?
- Video kampanja RKI:n Vaikuttajien kanssa

Kuva: Enemmän rakkautta ja vähemmän vihapuhetta työpajasta, taiteilija Alli



Aiheet / Themes

1. **Tiedostamattomat ennakkoluulot** / Unconscious biases
2. **Valta ja etuoikeuksien tiedostaminen** / Awareness of power and privilege
3. **Vihapuheen ymmärtäminen** / Understanding hate speech
4. **Kulttuurista moninaisuutta** / Cultural diversity
5. **Vammaisuutta, ableismia ja moninaisuutta** / Disability, ableism, and diversity
6. **Kulttuurienvälistä vuoropuhelua** / Intercultural dialogue
7. **Saavutettavuus** / Accessibility
8. **Koodinvaihto** / Code Switching
9. **Mikroagressio** / Microaggression
10. **Mikä on rasismi?** / What is racism?
11. **Rotu ja etnisyys** / Race & Ethnicity

12. **Kuinka kuuntelet? Kuinka sinua kuullaan?**
Harjoitellaan aktiivista kuuntelemista. / How do you listen? How are you heard? Let's practice active listening
13. **Mitä ovat ihmisoikeudet?** / What are human rights?
14. **Tietoa identiteeteistä** / All about identities
15. **Ymmärtäminen sinua ja arvojasi** / Understanding you and your values
16. **Toiseuteen vai yhteenkuuluvuuteen?** / To other or to create belonging?
17. **Kuinka olla antirasistinen?** / How to be an antiracist?
18. **Kuplien rikkominen ja uteliaisuuden kutsuminen** / Breaking bubbles and inviting curiosity
19. **Miksi tunnen näin? Tutkitaan asiaa** / Why do I feel this way? Let's investigate
20. The Four C's of Changemaking:
Communication, Compassion, Creativity, Collaboration
21. **Puolustaja vs. Sivustakatsoja** / Upstander vs. Bystander

Taidetekniikat / Art techniques

1. Arkkitehtuuri / Architecture

2. Keramiikka / Ceramics

3. Piirustus / Drawing

4. Installaatio / Installation

5. Runo / Poetry

6. Tarinankerronta / Storytelling

7. Luonnonmateriaalit / Natural materials

8. Akryylimaali / Acrylic paint

9. Akvarelli / Watercolor

10. Sarjakuva / Comics

11. Performanssi / Performance

12. Valokuva / Photography

13. Grafikka / Printmaking

14. Veistos / Sculpture

15. Puettava taide / Wearable art

16. Ääni / Sound

17. Tekstiili / Textile

18. Tanssi ja liike / Dance and movement

19. Julkinen taide / Ympäristötaide / Public art
/ Environmental art

20. Video / Video

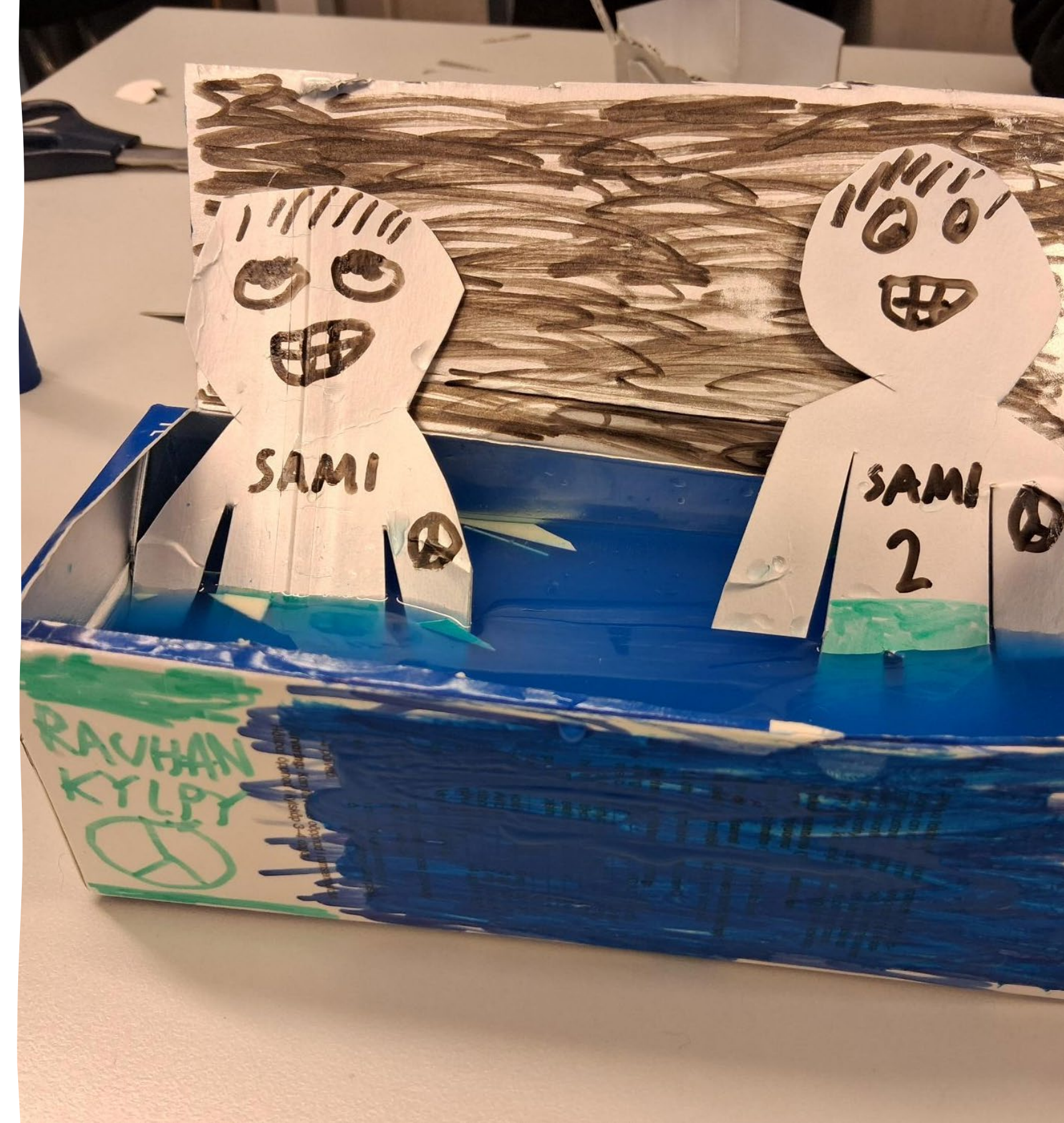
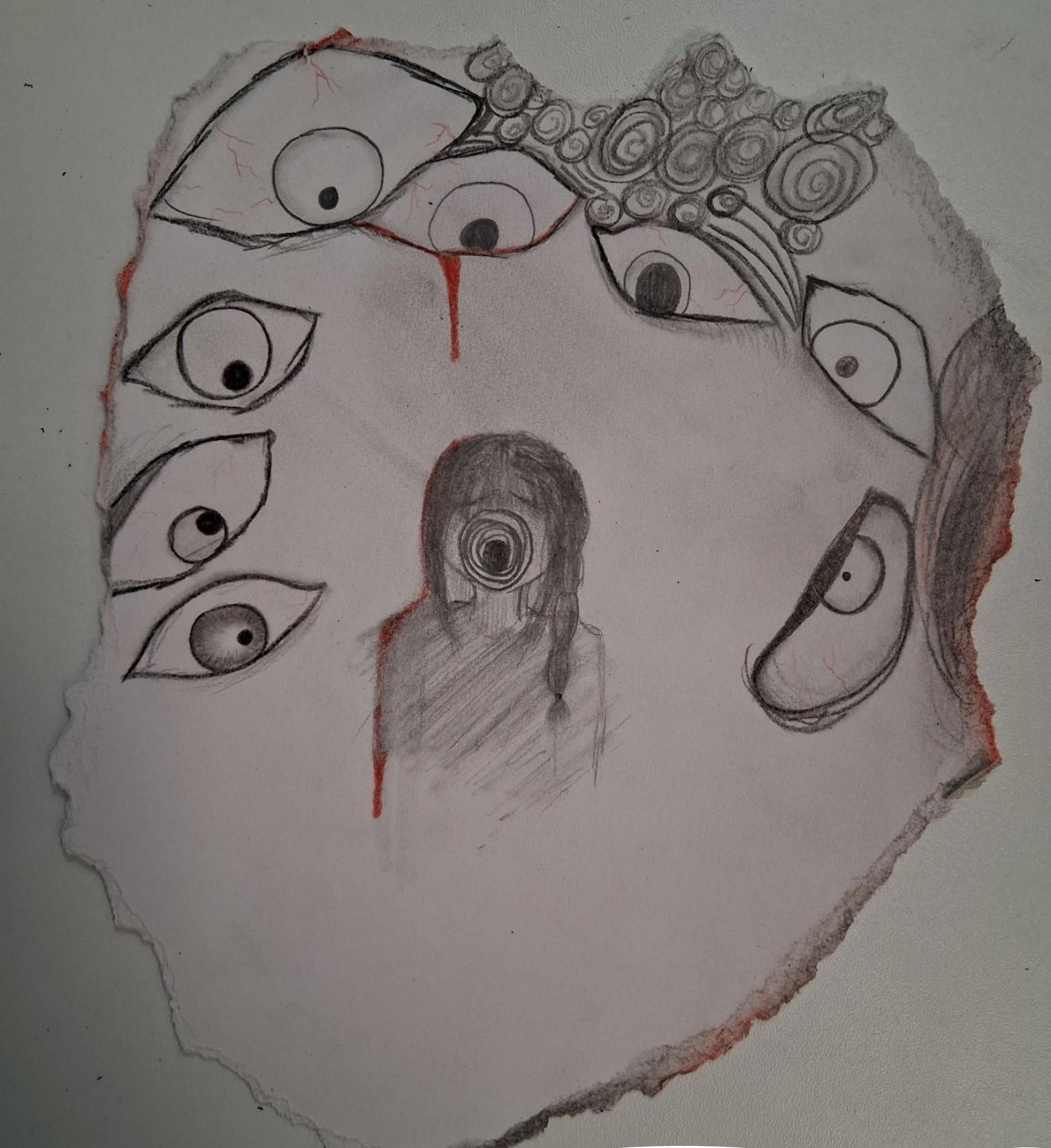
Mitä muuta? What else?

Sä kuulut tänne -taidetyöpaja You Belong Here art workshops

- Kuinka olla antirasistinen 3D taiteen avulla
- Mikroaggression ymmärtäminen monialainen taiteen avulla
- Mikä on rasismi? Veistoksien ja arkkitehturi taiteen avulla
- Muutostekijä monitaiteen avulla
- Paljasta tiedostamattomat ennakkoluulot puettavan taiteen avulla
- Miksi tunnen näin? Tutkitaan asiaa sarjakuvien avulla.

Kuva: tiedostamaton ennakkoluulojen hattu, taiteilija Nella (Oulun kansainvälinen koulu)





Taide on väline rasismien ymmärtämiseen

V: tässä on kyse siitä, miten mikroaggressiot voivat tuntua pahalta, koska kyseinen henkilö joutuu syrjityksi. (Tuiran koulu)

K: "don't judge a book by its cover" (Oulun kansainvälinen koulu)

O: taiteilija halusi tuoda lisää rauhaa huumorin avulla (Metsokangas koulu)

Mitä olisin tarvinnut -laatikko?

Hei nuori,

onko sinulla ollut jokin haastava tai vaikea tilanne, jossa olisit tarvinnut tukea? Tai jossa olet saanut tukea?

- Miten olisit halunnut, että vaikea tilanne olisi hoidettu?
- Mitä olisit halunnut ystävän, ohjaajan, opettajan tai vanhemman sanovan tai tekevän, kun olit loukkaantunut tai kun näit jonkun joutuvan rasismiin tai kiusaamisen kohteeksi?
- Mikä oli jonkun huolehtiva reaktio järkyttävään tilanteeseen?
- Voit myös kertoa, mikä on toiminut hyvin, ja kiittää siitä.

Ohjeet nuorille:

Kirjoita tarinasi tai neuvosi paperille.

- Voit halutessasi pysyä nimettömänä.
- Laita se ”Olin tarvinnut” -laatikkoon.

Tehdään taidetta tarinoista

- Sulje silmäsi ja ota paperi ”Olin tarvinnut” -laatikosta.
- Tee tarinasta tai neuvosta sarjakuva, piirros tai muu luova teos.
- Laita paperi takaisin ”Olin tarvinnut” -laatikkoon.
- Anna teoksesi nuorisotyöntekijälle. Jos annat luvan, voimme julkaista taideteoksesi sosiaalisessa mediassa.

Olin tarvinnut enemmän apua
rasismin poistamisessa opetus-
tavasta. Kun kysyin opetta-
jatta color-theory/sävy-
teoriaa tunnilla, miksi materiaa-
lissa oli vain valkoisia naisia,
opettaja vain vastasi, että sii-
hen hänen osaamisensa rajoittuu.
~~Minä~~ Meille siis opetettiin vain
valkoisten asiakkaiden palvelun
tarvittavat taidot. Olin halun-
nut opettajan perehtyvän asiaan.
Jokainen ansaitsee tasa-arvois-
ta asiakaspalvelua -ja opetusta.

Sä kuulut tänne - seikkailut

- joka kerta kokoontuu eri nuoria ja nuoria aikuisia
- yhteistyössä Oulu2026:n kultturinkaverin ohjelman kanssa
- yhteistyössä Tuiran nuorisotyöntekijän ja nuorten kulttuuriohjaajan kanssa
- Ensimmäinen seikkailu: Xulu202x [Oulu2026-ohjelma | Xulu202x](#)
- Toinen seikkailu: [Eanangiella – Maan kieli – Oulun taidemuseo](#)
- Kolmas seikkailu: [Oikeusjuttu - Oulun teatteri](#)

Kuvassa on Birit Tornensiksen teos:

- Miten juuresi näkyvät sinussa? Miten ne ovat muuttuneet ajan myötä?
- Millaisia muistoja ja muistikuvia sinulla on esivanhemmistasi? Mitkä esineet voisivat edustaa sukuasi, jos tekisit vastaavaa teosta?





-TYÖPAJA JA INSTALLAATIO VALKEAN NUORTEN NURKASSA **20.11.2025 KLO 17-19.00**

Haluaisitko miettiä omia tarpeitasi taiteen keinoin? Mitä tarvitset ollaksesi onnellinen? Mitä tarvitset tunteaksesi olosi turvalliseksi? Tässä nuorilta nuorille työpajassa ja installaatiossa tutkimme yhdessä kysymystä: **Mitä tarvitsen voidakseni vapaasti ilmaista itseäni?**

Yhteisen toiminnan aikana pyrimme tukemaan toinen toisiamme ja valmistamaan luovalle toiminnalle rakentuvan teoskokonaisuuden: eräänlaisen

Mitä Tarvitsen? -työpaja ja installaatio Valkeassa ja nuorisotalo Nurkassa

- Yhteistyö Rauhankasvatusinstituutin nuoret aikuiset Vaikuttajien kanssa
 - 9-13 Vaikuttajat ovat olleet mukana prosessissa tähän asti
 - Valkeassa ja Nurkassa tavoitimme 65 henkilöä 2 tunnissa

Antirasmi koulutuspaketti

- Kehitetään elämyksellinen koulutuspaketti, joka tarjoaa nuorille havainnollistavan kokemuksen rasismista ja syrjinnästä, korostaen niiden torjumisen tärkeyttä yhteiskunnassa.
- Pelikortteja + opas
- Nuorten fokus ryhmä
- Kuva: Both Are Human, taiteilija Aliisa (Ritaharjun koulu)



Kaikkien Oulu –hankkeen yhteystiedot

Projektipäällikkö, Priyanka Sood, p. 044 703 1674 priyanka.sood@ouka.fi

Projektipäällikkö, Teija Leinonen, p. 050 575 5041 teija.leinonen@ouka.fi

Projektikoordinaattori, Arlene Tucker, p. 040 619 7034

arlene.tucker@ouka.fi

Projektikoordinaattori, Petri Juka, p. 040 152 7181

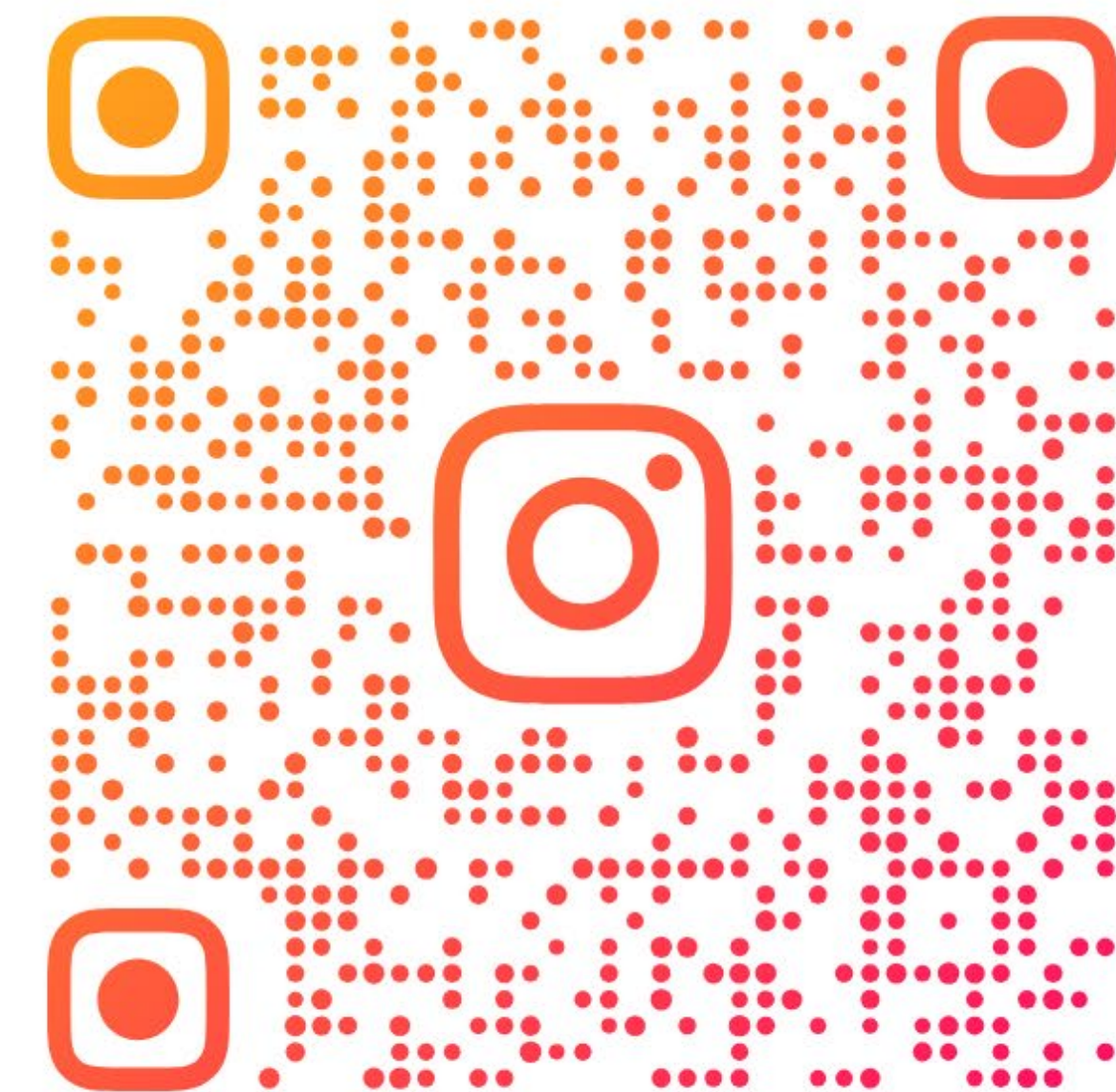
petri.juka@ouka.fi

Projektikoordinaattori, Päivi Suhonen, p. 040 187 4609

paivi.suhonen@ouka.fi

Projektikoordinaattori, Paula Lähdesmäki-Wilson, p. 040 194 2880

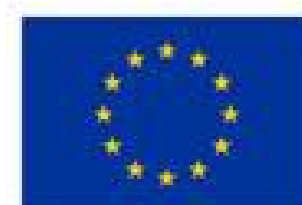
paula.lahdesmaki-wilson@ouka.fi



@KAUKKIEN_OULU_OULU_FOR_ALL



13.3.2026



Euroopan unionin
osarahoittama



VARJOISTA VALOON – ROMANINUORTEN ÄÄNI JA TAITEEN VOIMA RASISMINVASTAISESSA TYÖSSÄ

HENRY LINDGREN, SUUNNITTELIJA, LUPA- JA VALVONTAVIRASTO



Varjoista valoon

Svalke ta Jang – Varjot ja valo
Romanikielisen lyhytelokuvan kokemuksia
rasisminvastaisessa työssä

Henry Lindgren, suunnittelija, Lupa- ja Valvontavirasto



Projektin taustaa

Toteutus aika 2025

Yhteistyössä:

- Oulun kaupunki
 - Valve
 - OPH

Suomen
Kulttuurirahaston
rahoitus

Tavoitteet:

- Romanikielen elvytys
- Romanikulttuuri näkyväksi
- Lasten ja nuorten ääni

Lapset ja nuoret osallisina jokaisessa vaiheessa

1. Ideointi yhdessä

- Lapset ja nuoret mukana keksimässä tarinaa ja teemoja
- Keskustelua heille merkityksellisistä aiheista

2. Käsikirjoituksen laatiminen

- Tarina rakennettiin yhdessä heidän ideoidensa pohjalta
- Aikuisen rooli ohjaava, ei määräävä

3. Kulttuurinen oppiminen

- Tutustumista romaneiden historiaan
- Keskustelua identiteetistä, perinteistä ja kokemuksista

Lapset ja nuoret osallisina jokaisessa vaiheessa

4. Teemojen käsittely

- Syrjintä ja yhdenvertaisuus osana tarinaa
- Turvallinen tila jakaa ajatuksia ja kokemuksia

5. Kääntäminen romanikielelle

- Kielen merkityksen vahvistaminen
- Yhteinen oppimisprosessi

6. Harjoittelu

- Kohtausten läpikäynti yhdessä
- Tilaa kokeilla, erehtyä ja oppia

Lapset ja nuoret osallisina jokaisessa vaiheessa

7. Oppiminen lasten ja nuorten ehdoilla

- Edettiin heidän tahdissaan
- Kuunneltiin aktiivisesti heidän toiveitaan ja ideoitaan

8. Kuulluksi tuleminen

- Jokaisen ääni tärkeä
- Ideoita hyödynnettiin oikeasti lopputuloksessa

9. Yhteistyö ja ryhmähenki

- Luottamuksen rakentaminen
- Kannustava ja osallistava ilmapiiri

10. Valmiin elokuvan tekeminen

- Lapset ja nuoret mukana kaikissa vaiheissa



Elokuvan tavoitavuus ja esitykset

- Lyhytelokuvan on nähnyt noin **12 000 – 13 000 katsojaa**
- Esitetty valtakunnallisesti koulujen elokuvaviikoilla
- Mukana kansainvälisellä lasten ja nuorten elokuvafestivaalilla (kilpasarja)
- Näytöksiä rasisminvastaisella viikolla Oulu ja Kemi sekä Kajaani
- Esitetty useissa tapahtumissa Kansainvälinen romanipäivä -päivän yhteydessä

Palaute ja vaikutus

- **Yleinen palaute**
- Palaute on ollut erittäin positiivista ja kannustavaa
- **Romaniväestön palaute**
- “Minun lapsuudessani oli samankaltaisia haasteita.”
- “Oli koskettavaa tunnistaa samat lähtökohdat.”
- **Romanilasten ja -nuorten palaute**
- “Emme anna periksi, vaikka kohtaamme syrjintää.”
- “Emme anna sen määritellä meitä.”

Palaute ja vaikutus

- **Pääväestön palaute**
- “En ole ymmärtänyt, kuinka lyhyt romaneiden koulutushistoria on.”
- “Jokaiselle tulee antaa mahdollisuus päästä mukaan yhteiskuntaan.”
- “Oli koskettavaa kuulla romanikieltä.”
- “On tärkeää seisoa syrjityn rinnalla.”

Miksi taide ja kulttuuri ovat tärkeitä rasisminvastaisessa työssä

- **Tekevät näkymättömän näkyväksi** – tuovat esiin kokemuksia, joita ei muuten kuulla
- **Herättävät tunteita ja empatiaa** – koskettavat eri tavalla kuin pelkkä tieto
- **Antavat äänen** – mahdollistavat omien tarinoiden kertomisen omilla ehdoilla
- **Rikkovat stereotypioita** – näyttävät monipuolisempia ja aitoja kuvia ihmisistä
- **Yhdistävät ihmisiä** – luovat ymmärrystä ja dialogia eri ryhmien välille

Romaninuorten ääni ei ole hiljainen se kulkee tarinoissa, kielessä, katseissa.

Se kantaa mennyttä, mutta katsoo eteenpäin, rakentaa siltoja siihen, mikä vielä voi olla.

Kun sitä kuunnellaan, se vahvistuu ei vain ääneksi, vaan muutokseksi.



Kiitos - Baarkipa



MONINAINEN KIRJALLISUUS JA RASISMINVASTAINEN TYÖ – POC-LUKUPIIRI KERTOON TOIMINNASTAAN

ARACELIS CORREA JA TÉRI ZAMBRANO, POC-LUKUPIIRI

POC Lukupiiri

Aracelis Correa & Téri Zambrano

Moninainen kirjallisuus ja
rasisminvastainen työ

webinaari: taiteen ja kulttuurin merkitys rasisminvastaisessa
työssä 4.6.2026



Logo: Kathleen Dieme

poc-lukupiiri

- POC = people of colour = mustat ja ruskeat ihmiset
- Hanke perustettu 2020, yhdistys 2022
- Lähti omasta tarpeesta positiiviselle representaatiolle ja keskustelulle
- Kanavat: some, nettisivut ja kirjallisuustapahtumat



tavoitteet

- Lisätä POC-kirjailijoiden teosten näkyvyyttä
- Lisätä representaatiota mustille ja ruskeille lukijoille
- Tarjota yhteisöllistä vertaistukea
- Innostaa lapsia, nuoria ja aikuisia lukemaan kirjallisuutta moninaisemmin



toiminta

- Moninainen kirjallisuus välineenä
- Vertaistuelliset tapahtumat mustille ja ruskeille lukijoille
- Avoimet kirjallisuustapahtumat siltojen rakentajina
- Yhteiset lukuhetket hanke vuonna 2025
- Vuoden 2026 Näkyväksi tarinoilla hanke



Näkyväksi tarinoilla

- Moninaisen kirjallisuuden opas peruskouluihin 3.-6. vuosiluokille
- Vahvistaa moninaisuutta ja yhdenvertaisuutta opetuksessa ja kasvatuksessa
- Toivottuja resursseja moninaisen kirjallisuuden lisäämiseen sekä representaation ja rasismien käsittelyyn kasvatuksessa
- Pedagoginen työkalu, webinaari ja kirjapaketit
- Mukana: kasvatustieteiden maisteri ja luokanopettaja Aminta Jobe





Kiitos!

Aracelis Correa & Téri Zambrano

  @poc_lukupiiri

 www.poc-lukupiiri.fi

 poc.lukupiiri@gmail.com

webinaari: taiteen ja kulttuurin merkitys rasisminvastaisessa
työssä 4.6.2026



TULOSSA SYKSYLLÄ: ME PUHUMME TEOIN – KAMPANJAN WEBINAARI, NÄKÖKULMANA KASVATUS, OPETUS JA KOULUTUS

SEURAA KAMPANJAN VERKKOSIVUJA JA
UUTISKIRJETTÄ, ILMOITTAUTUMINEN
AVAUTUU KESÄKUUSSA



ME

PUHUMME

TEOIN



Rasismia on kaikkialla. Siksi sen kitkeminen on kaikkien asia. Ilmoita yhteisösi mukaan:

TOIMIRASISIMIAVASTAAN.FI

Kampanjan sisällöstä ja toteutuksesta vastaa valtioneuvoston kanslia. Rasismin vastaisen kampanjan tiimi auttaa tarvittaessa sitoumuksen sisällöissä, sitoumuksen toimenpiteissä ja mittareiden asettamisessa:

Risto Alatarvas, valtioneuvoston kanslia,
risto.alatarvas@gov.fi, puh. 050 467 0981

Kampanjaa koordinoi valtion kestävän kehityksen yhtiö Motiva Oy. Motivan tiimiin saat yhteyden sähköpostilla kampanjat@motiva.fi.

Sosiaalisessa mediassa kampanjan yhteydessä voi käyttää tunnistetta **#toimirasisimiavastaan**. Julkaisuissa voi mainita tai merkitä Valtioneuvoston kanslian ja/tai Motiva Oy:n.